

RENESANS
PYTANIE JAWNE
MATURA 2024

**Jak władza wpływa na
człowieka? Omów
zagadnienie na podstawie
"Makbeta" Williama
Szekspira. W swojej
odpowiedzi uwzględnij
również wybrany kontekst.**

WSTĘP

Władza od zawsze kusiła człowieka, który starał się realizować swoje marzenia i zaspokajać ambicję. Dawła bogactwo, poczucie wyjątkowości i jednocześnie skłaniała bohaterów literackich do różnych zachowań, nawet tych niemoralnych. Była pokusą, która mogła niszczyć. Bycie władcą wymagało silnej osobowości, uczciwości i odwagi. Gdy człowiek zatracił te cechy, nie potrafił cieszyć się z korzyści, które płynęły z panowania nad innymi.

Wskazówki

Określ, jaką prawdę na temat władzy ukazują autorzy.

TEZA

Twórcy w swoich dziełach poruszali wiele istotnych problemów, jednym z najbardziej popularnych był wpływ władzy na człowieka. Autorzy zastanawiali się, co kieruje jednostką ludzką, która ma możliwość zdobycia władzy.

Wskazówki

Wprowadź w temat, np.

Wyjaśnij:

- czym dla człowieka może być władza i jakie korzyści lub zagrożenia ze sobą niesie.

Wskaż przyczyny zainteresowania motywem władzy.

ARGUMENTACJA

Tytułowy Makbet był zbrodniarzem, ale nie od zawsze. Na początku jawił się jako idealny rycerz, który z oddaniem walczył w imię ojczyzny i ukochanego króla. W drodze powrotnej spotkał czarownice, które obudziły w nim ambicję. Uległ także namowom żony i zamordował króla Dunkana. Wiedział, że nie powinien tego robić, ponieważ zbrodnia na pewno wyjdzie na jaw. Mimo wszystko dokonał haniebnego czynu. Zabił tylko po to, żeby zaspokoić swoją żądzę władzy. To był początek jego końca. Bohater nie potrafił cieszyć się zdobytą koroną. W jego głowie zrodziły się niepokoje i obawy, że wkrótce może stracić ukochaną władzę. Zaplanował więc kolejne morderstwa - zabicie przyjaciela Banka i rodziny Makdufa. W państwie wprowadził rządy oparte na tyranii. Zaślepiiony władzą popadł w krąg zbrodni, z którego nie potrafił się wyplątać. Dodatkowo pojawiły się wyrzuty sumienia i halucynacje, które nie dawały mu spokoju, powodowały spustoszenie w jego psychice. Wybawieniem dla bohatera była śmierć z rąk Makdufa.

Wskazówki

Potwierdź postawioną przez siebie tezę i przywołaj przykład z "Makbeta".

Wskazówki

Skomentuj swoje dotychczasowe rozważania.

WNIOSEK CZĄSTKOWY

Władza dla Makbeta okazała się okrutną pułapką. Zmieniła go z prawego rycerza w bezwzględного mordercę. Zniszczyła go, doprowadziła na skraj załamania nerwowego i upadku.

KONTEKST

MITOLOGICZNY

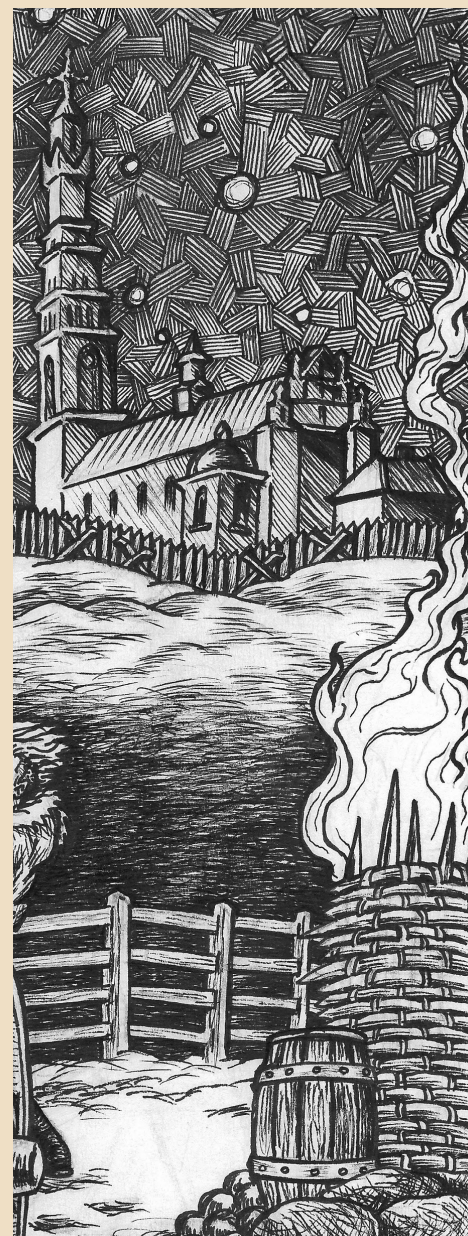

Król Edyp to bohater mitu o Labdakidach. Pochodził z królewskiego rodu, a nad jego losem ciążyło fatum. Został królem Teb, wtedy na miasto zaczęły spadać klęski. Jako dobry władca troszczący się o swój lud, postanowił zrobić wszystko, by uniknąć nieszczęścia. Kiedy okazało się, że to on sam nieświadomie, za sprawą fatum (zabił ojca i poślubił matkę), przyczynił się do cierpienia oraz chorób panujących w mieście, wydtubał sobie oczy i opuścił królestwo. Jako władca był szlachetny, prawy i troskliwy.

KONTEKST

LITERACKI "POTOP" H. SIENKIEWICZ

Dążenie do zdobycia władzy, chęć jej posiadania zniszczyły także Janusza Radziwiłła, magnata i wojewodę wileńskiego. Był on najbardziej wpływowym człowiekiem na Litwie, ale to mu nie wystarczyło. Wykorzystał sytuację, w której znalazła się Rzeczpospolita i ogłosił akt poddania Karolowi Gustawowi - władcy szwedzkiemu. Dzięki temu miał zostać królem Litwy. Żeby zdobyć władzę, manipulował Kmicicem, kłamał i surowo rozprawiał się z buntownikami - wydał wyrok śmierci na Wołodyjowskiego oraz Zagłobę. Umarł samotnie jako zdrajca, w poczuciu przegranej.

WNIOSKI

Wskazówki

Podsumuj swoje
rozważania.

Sztuka pokazuje bohaterów zarówno jako szlachetnych, jak i złych władców, którzy ulegli pokusie panowania nad innymi. Władza wyzwoliła w nich najgorsze instynkty. By ją zdobyć, lub zachować stali się bezwzględni i okrutni. Dopuszczali się czynów niemoralnych, dbali wyłącznie o dobro własne. Dla nich okazała się siłą niszczącą.